

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΞΕΙΝΟ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Τιμή στη Μακεδονία και τους αγώνες της

Με μία εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και αποκαλυπτική ομιλία του κ. Κων/νου Βαβούσκου, ομότιμου καθηγητή ΑΠΘ, που είναι παράλληλα αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών και Πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, η Ευξείνος Λέσχη Βέροιας

τίμησε την ημέρα του Μακεδονικού Αγώνα, με την εκδήλωση που διοργάνωσε το βράδυ του περασμένου Σαββάτου.

Ο κ. Βαβούσκος μίλησε για τον Παύλο Μελά και την αποφασιστική συμβολή του στον Μακεδονικό Αγώνα, ο οποίος, όπως επεσήμανε ο καθηγητής, ξεκίνησε ουσιαστικά το 1871 και όχι το 1904.

Ο λόγος και το περιεχόμενο της ομιλίας του καθηγητή, κράτησε έντονο το ενδιαφέρον του ακροατηρίου, το οποίο μετέλαβε την βαθιά γνώση του κ. Βαβούσκου για το Μακεδονικό ζήτημα από την γένεσή του μέχρι σήμερα.

Η Ευξείνος Λέσχη τίμησε παράλληλα και τον αντιστράτηγο διοικητή του Β'ΣΣ κ. Νικόλαο Ντούβα που είχε την τύχη να έχει καθηγητή τον κ. Βαβούσκο. Ο κ. Ντούβας στάθηκε ιδιαίτερα στη σχέση του στρατού με τις τοπικές κοινωνίες οι οποίες, όπως τόνισε, "είναι οι πολλαπλασιαστές ισχύος του στρατεύματος".

Την εκδήλωση άνοιξε ο πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης κ. Μιχαηλίδης με ένα θερμό καλωσόρισμα στους επισήμους και όλους τους προσκεκλημένους που γέμισαν την αίθουσα του Πνευματικού - Εκθεσιακού Κέντρου της Λέσχης στο Πανόραμα Βέροιας.

Εκ μέρους της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης απηύθυνε χαιρετισμό ο κ. Ορέστης Σιδηρόπουλος, ενώ μία σύντομη τοποθέτηση για την ημέρα του Μακεδονικού Αγώνα έκανε ο δήμαρχος Βέροιας κ. Χρ. Σκουμπόπουλος.

Συνέχεια στη σελ. 3

Η ΕΠΙΦΥΛΜΙΔΑ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Του Γιάννη Μελετιδή

Η ιστορία ενός παλιού Ιερού Ευαγγελίου

Πριν από λίγες μέρες ο επίτροπος του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου του Συνοικισμού Λαζοχωρίου του Δήμου Βέροιας, έδειξε στο γράφοντα (σαν έκπληξη) ένα παλιό Ιερό Ευαγγέλιο της Εκκλησίας.

Με σεβασμό το πήρε στα χέρια του κι άρχισε να το περιεργάζεται. Η όψη του δίνει αίσθηση ελεγειακής ανήλικης. Ο χρόνος έχει αφήσει πάνω του έντονα τα σημάδια του. Γεννήθηκε το έτος 1872 στη Βενετία, από το Ελληνικό Τυπογραφείο "Ο ΦΟΙΝΙΞ" "τη εγγράφω αδεία της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας".

Σε εσωτερική επιφάνεια του εξωφύλλου του, υπάρχει μια ενθύμηση δυσανάγνωστη, λόγω φθοράς. Είναι γραμμένη με μολύβι "μελανι". Κάτω ακολουθεί η υπογραφή "Παπαντώνης Μελετιδής" και δίπλα η χρονολογία "1932".

Βλέποντας ο γράφον τα γράμματα και την υπογραφή του μακαρίτη πατέρα του, συγκινήθηκε βαθιά. Οι παιδικές του θύμησες φτερούγισαν σαν τα πουλιά, που τα ξαφνιάζει η απροσδόκητη παρουσία ανθρώπου και παλιά ακούσματά του έγιναν τωρινά.

Το παλιό αυτό Ιερό Ευαγγέλιο είναι εκείνο, που ταξίδεψε από τη Βενετία, για να φτάσει σε ναό κάποιου χωριού της εκκλησιαστικής επαρχίας "της πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Μητροπόλεως Αργυρουπόλεως" του Πόντου.

Όταν τα χρόνια 1877-78 Πόντιοι κάτοικοι της Περιφέρειας Αργυρούπολης μετανάστευσαν στην επαρχία Καρς του Καυκάσου, που τότε τελούσε υπό την κυριαρχία των Ρώσων, πήραν από την Εκκλησία του χωριού τους το Ιερό αυτό Ευαγγέλιο και το ενθρόνισαν πάνω στην Αγία Τράπεζα του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου του νέου χωριού της Μέτσιλι, που οι ίδιοι δημιούργησαν.

Όταν η περιφέρεια του Καρς παραδόθηκε από τους Σοβιετικούς στους Τούρκους και οι διώξεις του τουρκικού κράτους, σε βάρος του Ελληνισμού, επεκτάθηκαν και μέχρι τις πιο απρόσιτες περιοχές του Καυκάσου, αναγκάστηκαν και οι κάτοικοι του Μέτσιλι να πάρουν το δρόμο της προσφυγιάς, που οδηγούσε στη Μητέρα Πατρίδα, την Ελλάδα. Φεύγοντας η οικογένεια του μακαρίτη Στέφανου Παπαστεφανίδη πήρε μαζί της από την εκκλησία του χωριού, το Ιερό αυτό Ευαγγέλιο. Το ίδιο έπραξαν κι άλλοι παίρνοντας την εικόνα του Αγίου Γεωργίου, τον Επιτάφιο κ.α. Θεωρούσαν μεγάλη ασέβεια τα ιερά αντικείμενα της εκκλησίας τους, να πέσουν στα χέρια των Τούρκων! Το Ιερό Ευαγγέλιο, η οικογένεια Σ. Παπαστε-

φανίδη το έφερε μαζί της στο νέο τόπο εγκατάστασής της, στον Προμηθέα (συνοικία) της Βέροιας. Υστερα από έντεκα χρόνια φιλοξενίας παραδόθηκε, το 1931, στο νεοαναγεργθέντα, από τους πρόσφυγες κατοίκους του Συνοικισμού Λαζοχωρίου, Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου.

Αυτό το Ιερό Ευαγγέλιο κρατούσε στα χέρια του ο πρώτος εφημέριος του Ναού, ο μακαρίτης Παπαντώνης, όταν έλεγε "Σοφία ορθή, ακούσωμεν του αγίου Ευαγγελίου", στις Κυριακές, στις γιορτές, στις βαπτίσεις, στους γάμους, στις κηδείες και στις άλλες ιερές ακολουθίες, όπως και άλλοι ιερείς που επακολούθησαν και διακόνισαν στο Ναό.

Ακόμα, απ' αυτό το Ιερό Ευαγγέλιο διάβαζαν περικοπές μακαριστοί Μητροπολίτες της Ιεράς Μητροπόλεώς μας, όσες φορές πήγαιναν να ιεουργήσουν στο Ναό.

Στις μέρες της λειτουργικότητάς του, το φως των αγιοκεριών και των καντηλιών σελάγιζε πάνω στις ασημένιες παραστάσεις του και όλοι τότε μικροί και μεγάλοι, γέροι και γριές, νέοι και παιδιά σχημάτιζαν μεγάλη ανθρωποσειρά για να το ασπαστούν με ευλάβεια.

Σαν θεώρησαν, ότι "γέρασε" το εγκατέλειψαν σε μέρος αλειτούργητο, αφιλόξενο, "εις έλεος του Θεού". Χρόνια καρτερούσε ένα καλό Σαμαρείτη, για να το ανακουφίσει από τον πόνο του. Κι ήρθε η στιγμή που το βρήκε ο καλός επίτροπος κ. Αντώνης Πετριδής. Με στοργή το περιποιήθηκε. Ας είναι καλά.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

1. Το κοντύλ' ψέμμα κι λέει

Εχαίρουσαν όνταν έμπαινες σ' οσπίτιν άτου, όλ και όλα εγέλαναν. Ολον ο τρανόν ο Πανάικας έτον πολλά μασχαριάνος και κανέναν πα απείραχτον κι εφήνεν. Έναν βράδον επήγαμε'ς σο παρακάθ'.

"Μάννα", λέει την μητέρα'ν ατ' "πόσων χρονών είσαι;".

Η μάρσα η μάννα τα' πολλά γραία έτον, και έναν ξάι πα εκοτώβεσεν.

"Και ρίζαμ' λέει η μάννατ' "όνταν επήγα έναν Σάββαν' σ σο λουτρόν, εσέν είχα σε ενός χρονού, η Κλεονίκη του Κουλαξούζ' πα εκείνον την ημέραν όνταν έρθεν'ς σο λουτρόν μετ' εμέν, έτον βαρυασμέντα στην Τόμνην".

-Για εστά Μάννα, ατο πολλά πιασκιλίν εσάπ' εν. Εσύ πε με, και εγώ ας γράφω.

-Εγώ πόσων χρονών είμαι; Ερωτά ο Πανάικας, εκάν 56 χρονών θα είμαι;

-Θα είσαι ρίζα μ', θα είσαι.

-Η Λισάφ' πόσων χρονών εν, Ξαν ερωτά ο Πανάικας, εκάν 50 χρονών εν;

-Θα εν ρίζα μ' θα εν.

-Η Παρέσα θαρρώ εσέβεν σα 50 ε;

-Θα εσέβεν ρίζα μ', θα εσέβεν.

-Ο Πότζολον, εν 44 χρονών;

-Θα εν ρίζα μ', θα εν.

-Και όλον η μικρέσα μου η Τζόφα του χρον' γομών' τα 30.

-Θα γομών' ρίζαμ' θα γομών'.

Αρ' ας' έβαλεν ο Πανάικας, όλα τα νούμερα τα' έναν αφκά σ' άλλον εποίκεν την πρόσθεσιν, και εύρεν τον αριθμό 232.

-Λελεύω σε μάννα, λέει ατεν, το κοντύλ' εβγάλ' τσε δακάσια τριάντα δύο χρονών! Είσαι ατόσον;

-Και θα είμαι, ρίζα μ', θα είμαι, το κοντύλ' ψέμμαν κι λέει.

2. Ο Κόσ' Λευτέρτς και η Λισάφ'

Ο Κόσ' Λευτέρτς έντον κάμποσα χρονών και κ' επάτρευεν. Ολίγον άναλος έτον πολλά πλαθάκας και η ζουβανά πια βαρέα κ' έκοφτεν. Για τατό κανείς κ' είχαν σ' εκείνον ομμάτ'.

Τη γειτονίας πα έναν κορίτσ', η Λισάφ, τα χρονόπα τς είχαν άτα. Ενούνταν οι γειτονάδες: "Ο Λευτέρτς καϊτζής εν - είπαν - κούπα, ανάσκελα το ψωμίν ατ θα βγάλ'α. Ας εβγάλομε κι' αβούτεν την Λισάφ' ας στην ορφανίαν". Εσέβαν απάν' αφκά, έχτισαν το κουτίν.

Αρ εσεφανώθαν. Τη στεφανωμάτι την ημέραν, σο σουχρίαμαν απάν', "Λισάφ", είπεν ατεν ο Λευτέρτς, δος με τα στέφανα και τα κερία Ξένα είναι, ας πάω δίγ' ατα οπίσ' και έρχομαι".

"Χα, τα κε - κε - κελία, είπεν η Λισάφ' ατόλα φελ' ατα".

Ερθεν κ' επέμ'νεν ο Κόσ' Λευτέρτς. Το στόμαν ανοιχτόν, έχασεν κ' ετέρνεν τη Λισάφ, Αλλομίαν: "Ναΐκουτση, σκύλατην, το μυτί σ' κακάτζ; Το ελ' θυγατέρα, εκλώστεν είπεν τον έλεπα το, άμα εσύ λωλή πα έσνε νη;".

ΛΕΞΙΛΟΓΟ

1. Καγάνιν = δρεπάνι
2. Καγκουρώνω = κυρτώνω
3. καδίν = κάδος
4. κακίνω = κακίωνω
5. καλύνω = καλύτερεύω
6. κάματρις = μεροκάματο
7. κανακεύω = στολίζω
8. κανάπιν = φτεγούρα
9. κάντζα = γάντζος
10. κάντζαρος = αράχνη
11. κάρα = κεφαλή
12. καρτάλιν = αετός
13. καρτόφιν = πατάτα
14. κάτα = γάτα
15. κατενίζω = ξεπλένω
16. κατενίν = καθαρό
17. κασιίν = πρόσωπο
18. κανκίν = φλιτσάνι
19. κεβεζές = φλύαρος
20. κηπίν = κήπος

Θεία Λειτουργία για τη γιορτή Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού στην Παναγία Σουμελά

Την 14ην Σεπτεμβρίου 2003, ημέρα Κυριακή, η Ιερά Μονή της Παναγίας Σουμελά, όπου φυλάσσεται μέγιστο τμήμα από τον Τιμίο και Ζωοποιό Σταυρό αφιέρωμα στη Μονή του Πόντου του Αυτοκράτορα Τραπεζούντος Μανουήλ Γ' του Μεγάλου Κομνηνού, πανηγύρισε την Παγκόσμια Υψωση του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού.

Οι ιερές ακολουθίες τελέστηκαν με το παρακάτω πρόγραμμα: Σάββατο 13/9 7.30 μ.μ. Μέγας Εσπερινός μετ' αρτοκλασίας. Κυριακή 14/9 7.30-10.30 Ορθρος, Αρχιερατική Θεία Λειτουργία.

Επιτυχημένη η συναυλία με τον Πέτρο Γαϊτάνο στο Θέατρο Αλσους της Βέροιας

Ο Ενιαίος Φορέας Πολιτισμού του Δήμου Βέροιας διοργάνωσε σε συνεργασία με την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας μεγάλη συναυλία με τον Πέτρο Γαϊτάνο στο Θέατρο Αλσους "Μελίνα Μερκούρη" τη Δευτέρα 25 Αυγούστου, στις 9.30 μ.μ.

Ο γνωστός και αγαπημένος ερμηνευτής παρουσίασε στη Βέροια μια επιλογή από αγαπημένα τραγούδια της προσωπικής του δισκογραφίας αλλά και ορισμένα από τα σημαντικότερα και πιο γνωστά έντεχνα λαϊκά τραγούδια, παραδοσιακά απ' όλη την Ελλάδα και βέβαια παραδοσιακά ποπτικά.

Στη συναυλία ακούστηκαν τραγούδια των κορυφαίων συνθετών Μ. Θεοδωράκη, Μ. Χατζιδάκι, Μ. Λοϊζου, Γ. Μαρκόπουλου, Δ. Σαββόπουλου, Σ. Σπανουδάκη.

Τον Πέτρο Γαϊτάνο συνόδευε η Μαρία Φωτίου και ενδεκαμελής ορχήστρα που απαρτιζόταν από αξιόλογους δεξιότεχνες μουσικούς υπό την διεύθυνση του Ανδρέα Κατσιγιάννη.

ΤΙΜΗΘΗΚΕ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Στα πλαίσια του εορτασμού της επετείου της απελευθέρωσης της Βέροιας, ο Δήμος Βέροιας σε ειδική τελετή που έγινε το βράδυ της Τετάρτης, 15-10-2003 (παραμονή) στην αίθουσα του "Χώρου Τεχνών" τίμησε και το Διευθυντή του "Αργοναύτη" κ. Γιάννη Μελετιδή "για το συγγραφικό του έργο και τη συμβολή του στη διάσωση της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Βέροιας, με το Μετάλλιο της πόλης των Βεροιών".

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. (23310) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας

Θουκυδίδη 2 - Τηλ. (23310) 25.282

Βέροια (ΤΚ 59100)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. (23310) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

6 ευρώ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 -

ΤΗΛ. (23310) 66.913 - 61.160

FAX (23310) 66.979

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΞΕΙΝΟ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Τιμή στη Μακεδονία και τους αγώνες της

Συνέχεια από την 1η σελ.

Παρόντες ήταν ο δήμαρχος Απ. Παύλου κ. Λ. Βαλαβάνης, νομαρχιακοί και δημοτικοί σύμβουλοι, ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Συλλόγων κ. Τσαμπουλατίδης, εκπρόσωποι Στρατιωτικών και Αστυνομικών Αρχών, πολιτευτές, μέλη του Συλλόγου και κοινό που τίμησε το αφιέρωμα στην Μακεδονία.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με το καλλιτεχνικό πρόγραμμα που παρουσίασαν τα χορευτικά τμήματα της Ευξείνου Λέσχης και του Συλλόγου Μικρασιατών Βέροιας και με δεξίωση, με ποντιακά και μακεδονίτικα εδέσματα.

Σ.Γκ.
"ΛΑΟΣ"
14/10/2003

Στον αείμνηστο Νίκο Παχατουρίδη, Πολιτικό Μηχανικό, εκλεκτό μέλος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Νίκο,
εσέν όντας εγνώρτσαμε
και εποίκαμεν φίλιαν,
τα σπουδάς ετελείωσες
και εσκάλωσες δουλειάν.

Τα μέγαρα ντ' έχτσες εσύ
έμορφα ζελεμένα,
αοίκα πουδέν κ' έτανε
σ'ην Βέροϊαν χτισμένα.

Δέκα φορές εμέτρανε
την δουλειάν ντ' εποίνες,
τιδέν κούφον και ζαρωτόν
να ίνεται κ' εφήνες.

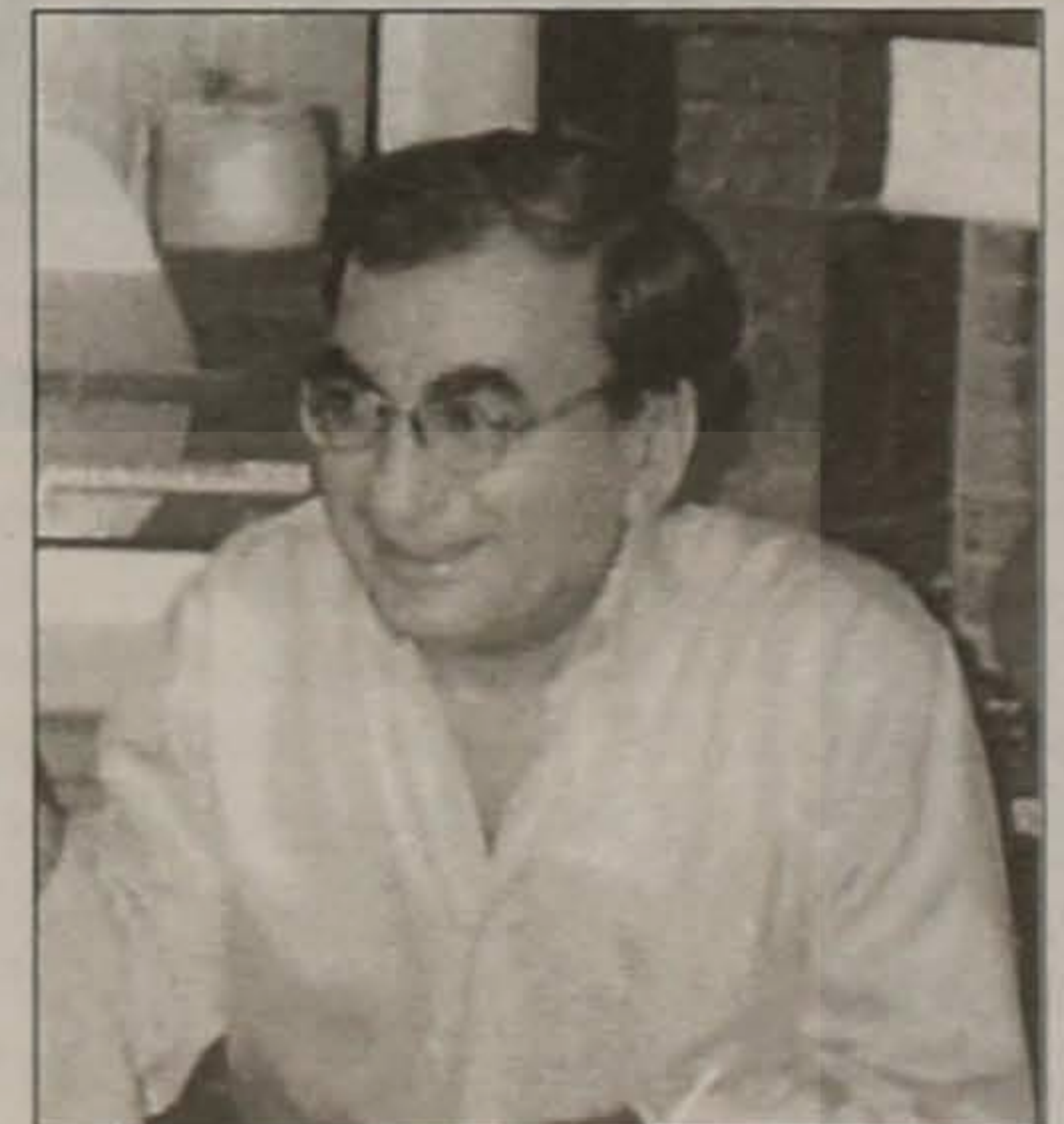
Όλ' ελέγανε για τ' εσέν
για τ' εσά τα δουλειάς,
τα μέγαρασ' εβγάλνανε
πολλά φωτογραφίας.

Σ' ο Συνοικιακόν Συμβούλιον
σ' εσόν την γειτονίαν,
πρώτον εσέν εψηφσανε
απέσ σ' ην συνοικίαν.

Σ' ην Αγίαν Παρασκευήν
βοήθειαν έδέκες,
τα σκέδια πα ετοιμάσες
ατά εμάς εφέκες.

Τα έργατα σ' έταν πολλά
καλά και ευλοϊμένα,
ο κόσμον πα εξέρια τα
όλια απ' έναν - έναν.

Σ' ο γραφείο σ' όλ έρχουμνες
γομάτον έτον πάντα,
τα συντροφίας τ' έμορφα

κ' εθέλνες για να χάνταν.

Το όρομασ' ετον τρανόν
σ' ον Πόντον να επένες,
α σ'ην Παναϊαν Σουμελιάν
ευλοϊαν να εφέρνες.

Η καρδιά σ' Ποντιακόν
και πάντα χαρεμένον,
όλεν τον κόσμον εθέλνες
να εν αγαπεμένον.

Νίκο,
εμείς θ' άφτωμε το κερί σ'
σ' ο μανουάλ' βαλμένον,
να έεις καλόν Παράδεισον
και ψην αναπαμένον.

Το Διοικητικόν
Συμβούλιον
της Ευξείνου Λέσχης

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ

1. Στον καθηγητή Κων. Βαβούσκο

Σ' α έντεκα Τρυγομηνά
το Δύο χιλιάδες τρία,
εφτάμε την εκδήλωσιν
για την Μακεδονίαν.

Αδά οθεν επολέμεσαν
τον εχτρόν να χατεύνε,
τη Ελευτερίας το σκαμνίν
να φέρνε και γουρεύνε.

Ο Βαβούσκον ο καθηγητής
με τα πολλά βραβεία
έρθεν αδά σην Βέροϊαν
να λέει την ιστορίαν.

Εμείς ευχαριστούμ' ατον
με τ' έναν λόγον ντ' έρθεν
εποίκεν το χατήρ νεμου'
και με τ' εμάς ευρέθεν.

2. Στον στρατηγό Δ/ντη Β' ΣΣ

Οσήμερον είπαμε πως ιεν,
να εφτάμε ετοιμασίας
να λέώμε σ' ον στρατηγόν
πολλά ευχαριστίας.

Σ' ον Στρατηγόν τ' εμέτερον
σ' ο Δεύτερον το Σώμαν
για τα καλά ντ' εποίκε μας
και ντο εφτάει ακόμαν.

Στρατηγέ,
ο Θεόν να δι σε δύναμιν
δύναμιν και την ύαν
για την πατρίδα να ογρασιεύς
να μη έεις νεγκασίαν.
ύαν και ευλοϊαν.

Γιάννης Μιχαηλίδης
Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ε.Λ.Β.

ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΣΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΟΥ!

Του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταριδής

Επρεπε να αξιωθώ νάρθω στην Καλλιθέα, για να δω από κοντά την εν λόγω Συνοικία της Βέροιας και ποια και πόση δραστηριότητα πραγματοποιεί ο εκεί Μορφωτικός Σύλλογός της! Παρ' ότι η παραμονή μας στην Καλλιθέα ήταν πολύ σύντομη, διότι το πρόγραμμά μας χρονικώς ήταν πολύ πιεστικό και δεν επέτρεπε να μετακινούμεθα ανέτως, εν τούτοις και μόνο το ότι παρέστημεν την δεύτερη και τελευταία (26/7/2003) ημέρα των εκδηλώσεων του εν λόγω Συλλόγου της ομώνυμης αυτής Συνοικίας, επ' ευκαιρία της εορταζούσης Εκκλησίας των, προς τιμήν της Αγίας Παρασκευής, μπορώ να πω άφοβα κι απροσωπόληπτα την γνώμη μου για το νέο βιβλίο του λίαν αγαπητού και σοβαρού πνευματικού Ανδρός, του κ. Γιάννη Μελετιδής που επιγράφεται "ΚΑΛΛΙΘΕΑ, η Συνοικία της Βέροιας", για το οποίο πρόσφατα (7-6-2003) έγινε με κάθε επισιμότητα, στην Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Βέροιας, η παρουσίασή του.

Για μένα, που (ας μου επιτραπεί η περιαυτολογία) κάτι γνωρίζω από βιβλία, ο κ. Γιάννης Μελετιδής αποδείχθηκε ο πλέον κατάλληλος για την συγγραφή τέτοιας μορφής βιβλίων! Εχω στην βιβλιοθήκη μου άλλα δύο βιβλία του, το ένα για την "Πατρίδα" και το άλλο για τη "Ν. Νικομήδεια" Ημαθίας και είμαι σε θέση να πω ότι και κι' αυτό του το βιβλίο, για την "Καλλιθέα" δεν βρίσκω διαφορές στον τρόπο συγγραφής του.

Εμπειρος πια "ξεναγός" ο κ. Γιάννης Μελετιδής, δίνει τον καλύτερο εαυτό του για να προβάλλει ιστορικά, πολιτισμικά, πνευματικά, διοικητικά, εμπορικά, αθλητικά, θρησκευτικά κλπ τα μέρη του τόπου του. Και απ' ό,τι διαπιστώνω, η προσπάθειά του στέφεται από επιτυχία! Παρακολούθησα από τον "ΛΑΟΣ" που λαμβάνω, ποια και πόση επιτυχία είχε η παρουσίαση του βιβλίου του για την "ΚΑΛΛΙΘΕΑ" και διστάζω κάπως να παρέμβω! Νιώθω σαν... παρείσακτος! Αλλ' αφού η ΚΑΛΛΙΘΕΙΑ Βέροιας σφύζει από το Ποντιακό στοιχείο, αφού ο συγγραφέας κ. Γ. Μελετιδής είναι Πόντιος κι αφού κι εγώ έλκω ποντιακήν την καταγωγήν, νομιμοποιούμαι να εκφρασθώ επαινετικά για τη νέα συγγραφική εργασία του σεμνού και καλού αυτού συμπατριώτη μας, που η πένα του χαράσσει τα διανοήματά του πάντα προς το καλόν και το ψυχωφελές!

Θα κλείσω κάπως παραβολικά: είναι πολύ λογικόν και θεμιτόν ο όποιος δημιουργός κάθε ωραίου (= Ζωγραφικής, Γλυπτικής, Μουσικής σύνθεσης, πεζού, έμμετρου κλπ) να δέχεται ευχαρίστως τον καλό λόγο της κριτικής. Τούτ' αυτό πράττουμε και μεις στην περίπτωση Μελετιδής: εκτιμώντας την όλην Πνευματική του παρουσία στον Ποντιακό Ελληνισμό της Μακεδονίας μας, του σφίγγουμε νοερά το χέρι συγχαίροντάς τον, ευχόμενοι ο Μεγαλοδύναμος Θεός και η Σουμελιώτισσα Παναγία μας να τον κρατούν γερό και ακμαίο, για να μπορεί να καταγίνεται για πολλά, πολλά χρόνια ακόμη, στα προσφιλή του θέματα! Τα Ποντιακά και τα Νεοελληνικά Γράμματα έχουν ανάγκη πάντοτε τις, δια της γραφίδος, καλές του υπηρεσίες!

Ανδρέας Ελ. Ταταριδής
Ζάκυνθος

ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

<http://www.geocities.com/capitolHill/congress/1881>

Η συγκεκριμένη ιστοσελίδα αποτελεί χώρο παρουσίασης των τουρκικών εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας τον 20ο αιώνα.

Επάνω από την τουρκική σημαία που κοσμεί την αρχή της σελίδας, ρέει συνειρμικά το αίμα των σφαγιασθέντων, το οποίο τροφοδοτεί και χρωματίζει το κόκκινο χρώμα του τουρκικού εθνικού συμβόλου. "Λαοί που δεν γνωρίζουν την ιστορία τους είναι καταδικασμένοι να την επαναλάβουν", είναι το μήνυμα που προβάλλεται έντονα στην προμετωπίδα της αγγλικής ιστοσελίδας και υποκρύπτει μια εξαιρετική σκληρή ασπρόμαυρη φωτογραφία με αποκεφαλισμένα γυμνά πτώματα, εμφανώς κακοποιημένα, κάτω από την ένθετη προσωπογραφία του Μουσταφά Κεμάλ.

Οι κατασκευαστές της σελίδας παρουσιάζουν σε έξι κύριες ενότητες τα μεγαλύτερα εγκλήματα που έχουν διαπράξει οι Τούρκοι κατά των Αρμενίων το 1916, στη Σμύρνη το 1922, στην Κωνσταντινούπολη το 1955, στην Κύπρο το 1974, τα επεισόδια της δολοφονίας των Σολωμού και Ισαάκ στην Κύπρο το 1996, και πρόσφατα στο Κουρδιστάν. Κάθε ενότητα περιλαμβάνει σειρά εικονιδίων με φωτογραφίες της εποχής ή σχετικές με το κεντρικό θέμα. Ο επισκέπτης μπορεί να μεγεθύνει την εικόνα που επιλέγει και να διαπιστώσει το μέγεθος των τουρκικών φρικαλεοτήτων.

Η σελίδα προκαλεί ρίγη συγκίνησης και μας υπενθυμίζει αδυσώπητα το όχι και τόσο μακρινό παρελθόν των ελληνοτουρκικών σχέσεων, το οποίο καλούμαστε σήμερα να λησμονήσουμε, η ενότητα που ασχολείται με την παρουσίαση της καταστροφής της Σμύρνης είναι συγκλονιστική, ενώ στον ίδιο χώρο παρουσιάζονται στοιχεία για τη γενοκτονία των Ποντίων και των Ελλήνων χριστιανών της Μικράς Ασίας από τους Κεμαλικούς.

Τα γεγονότα του 1955 αποτελούν το κεντρικό θέμα μιας άλλης ενότητας, η οποία παρομοιάζει επιτυχώς τη "νύχτα των κρυστάλλων" με τα όσα διαδραματίστηκαν την αποφράδα ημέρα του Σεπτεμβρίου του 1955. Παρατίθενται επίσης στοιχεία για την εκδίωξη του ελληνορθόδοξου στοιχείου και τη σταδιακή εξαφάνιση της ελληνικής μειονότητας στην Κωνσταντινούπολη.

Ο επισκέπτης θα βρει φωτογραφίες της εποχής στις οποίες αποκαλύπτεται η έκταση των τουρκικών βιαιοτήτων και καταστροφές που υπέστησαν μνημεία, εκκλησίες και γενικά οι χώροι που διαβιούσε η μειονότητα. Η Κύπρος και τα τραγικά γεγονότα του 1974 αποτελούν το θέμα της αμέσως επόμενης ενότητας η οποία μάλιστα εκτός του πολύ καλού φωτογραφικού υλικού προβάλλει και έναν χάρτη με τη μεγαλόνησο διαιρεμένη.

Επίσης φιλοξενείται και μια ειδική αναφορά στο θέμα των αγνοουμένων και εκτίθενται οι αποφάσεις του ΟΗΕ για την επίλυση του Κυπριακού. Το ενδιαφέρον μας τράβηξε μια επικεφαλίδα, η οποία ασχολείται με τα έγγραφα για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία, καθώς και ένα αντίγραφο της έκθεσης του αμερικανικού Υπουργείου των Εξωτερικών αναφορικά με το ίδιο θέμα.

Κατά την άποψη μας η σελίδα επιτελεί σημαντικό έργο διότι απευθύνεται στο αγγλόφωνο κοινό και με τη χρήση του αρχαικού φωτογραφικού υλικού, αποκαλύπτει στους ξένους επισκέπτες της την πραγματική εικόνα της τουρκικής ιστορίας. Το ύφος της παρουσίασης είναι προσεγμένο και κερδίζει τον επισκέπτη και γενικά όποιον ενδιαφέρεται για ανάλογα ιστορικά θέματα.

Η Ρωμανία
κί' αν επέρασε
ανθεί και
φέρει κί' άλλο

Η ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ ΚΑΙ Η ΒΑΣΙΛΙΔΑ

Ο Πausanίας, συνεχίζοντας το οδοιπορικό του προς τη Μεγαλόπολη, μετά το Παραϊβασίο, γράφει (κεφ. 29,1):

"... Διαβάντων δε Αλφειόν, νώρατε καλούμενη Τραπεζούντια και πόλις εστίν ερείπια Τραπεζούντας. Και αύθις επί τον Αλφειόν, εν αριστερά καταβαίνοντι εκ Τραπεζούντας, πόρρω του ποταμού, βάθος εστίν ονομαζόμενον, ένθα άγουσιτελετήν δια έτους τρίτου θεαίς Μεγάλαις και πηγή τε αυτόθι εστίν Ολυμπιάς καλούμενη, τον έτερον των ενιαυτών ουκ απορρέουσα, και πλησίον της πηγής πυρ άντεισι. Λέγουσι δε οι Αρκάδες την λεγομένην γιγάντων μάχην και θεών, ενταύθα και ουκ εν Θρακία γενέσθαι Παλλήνην, και θύουσιν αστραπαίς αυτόθι και θυέλλαις τε και βρονταίς..."

Που λέει ότι, αφού περάσουμε τον Αλφειό, μπαίνουμε στην Τραπεζούντια χώρα, όπου φαίνονται τα ερείπια της πόλης Τραπεζούντας. Επιστρέφοντας πάλι στον Αλφειό από την Τραπεζούντα, βλέπουμε προς τα αριστερά, το ονομαζόμενο Βάθος, το σημερινό Βαθύρρεμα, όχι μακριά από το ποτάμι, εκεί τελούν κάθε τρία χρόνια γιορτή - τελετή, προς τιμή των Μεγάλων Θεών. Εδώ υπάρχει και μία πηγή που την ονομάζουν Ολυμπιάδα, η οποία, το ένα έτος έχει νερό και το άλλο δεν έχει. Κοντά στην πηγή, βγαίνει φωτιά από τη γη. Οι Αρκάδες, λένε, ότι η μάχη των γιγάντων και των θεών, έγινε εδώ και όχι στην Παλλήνη της Θράκης. Και εδώ προσφέρουν θυσίες στις αστραπές, τις θυέλλες και τις βροντές.

Η σκαπάνη της ΔΕΗ, που εξαφάνισε τα πάντα σε τούτη την περιοχή, στο λεκανοπέδιο της Μεγαλόπολης, έφερε στο φως κάποια χτίσματα, χτίσματα πόλης, στην περιοχή των Κυπαρισσιών. Υποστηρίζουν ότι είναι ερείπια της αρχαίας Τραπεζούντας, που δεν ξέρω πως γλιτώσανε και δεν καταβροχθίστηκαν από το πέρασμα του οδοστρωτήρα του σύγχρονου πολιτισμού.

Ο Πausanίας λέει όταν πέρασε τον Αλφειό, συνάντησε την αρχαία Τραπεζούντα που, δεν είμαστε βέβαιοι για αυτή που λένε ότι βρέθηκε. Γιατί, μετά τον "Κρύσκεβο", στη Μαυρική βρύση, υπάρχει τοπωνύμιο που το λένε "Τράπεζες". Ετσι μου είπανε ντόπιοι κάτοικοι της περιοχής. Συχνά λένε, πάω στις Τράπεζες να βοσκήσω τα ζωντανά. Και ακόμη, πίσω από τα Ματζουρανεϊκά υπάρχει τοπωνύμιο "Παλιοχώ-ρα". Ο συλλογισμός ότι, μόλις πέρασε τον Αλφειό ο Πausanίας, συνάντησε την Τραπεζούντα, τα ερείπιά της, καθώς και η ύπαρξη των τοπωνυμίων που αναφέραμε πιο πάνω, πρέπει να μας οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η Τραπεζούντα βρισκότανε πιο δω. Ματζουρανεϊκά -Κρύσκεβος - Μαυρική βρύση. Και ο Νικ. Παπαχατζής τοποθετεί την Τραπεζούντα πριν από τα Μαυριά και τη Βασιλίδα πλησίον των Κυπαρισσιών (σελ. 176, εκδ. 1982). Η Τραπεζούντα είχε κάποτε χρησιμοποιηθεί και ως πρωτεύουσα των Αρκάδων, αντί της Τεγέας.

Το 370 π.Χ., με την ίδρυση της Μεγάλης Πόλης, οι Τραπεζούντιοι, δεν υποκύψανε στην πίεση, τον εξαναγκασμό του Επαμεινώνδα να εγκατασταθούν στην καινούρια πόλη και φύγανε για τον Εύξεινο Πόντο και εκεί, λέγεται, ίδρυσαν μια νέα πόλη που την ονόμασαν Τραπεζούντα. Και αρκετές άλλες πόλεις, δε δέχτηκαν τη μετακίνηση τους στη Μεγαλόπολη. Δε θέλησαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους, τα υπάρχοντα τους.

Και στην αντίδραση αυτή, "ο πέλεκυς έπεσε βαρύς". Για να γλιτώσουν τότε, αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν προς διάφορες κατευθύνσεις, ιδιαίτερα προς τα μικρασιατικά παράλια.

Τα ερείπια, που ανακαλύφθηκαν τελευταίως, πρέπει να ανήκουν στη Βασιλίδα του Κύψελου. Ο Πausanίας στο κεφάλαιο 29 παρ. 5, λέει:

"...Του δε χωρίου του ονομαζόμενου βάθους, σταδίους ως δέκα απέστηκε καλούμενη Βασιλίς. Ταύτης εγένετο οικιστής Κύψελος ο Κρεσφόντη τω Αριστομάχου την θυγατέρα εκδούς· επ' εμού δε ερείπια η Βασιλίς ην και Δημητρος, ιερόν εν αυτοίς ελείπετο Ελευσίνας..."

Με άλλα λόγια λέει, από το μέρος που λέγεται Βάθος (Βαθύρρεμα), απέχει δέκα στάδια η Βασιλίδα (και αυτή είναι πράγματι η απόσταση), της οποίας οικιστής ήτανε ο Κύψελος, που έδωσε την κόρη του γυναίκα στον Κρεσφόντη του Αριστάρχου. Στην εποχή του ήτανε ερείπια, και σωζότανε μονάχα το ιερό της Ελευσίνας Δήμητρας...

Από τη Βασιλίδα, πέρασε πάλι τον Αλφειό και έφθασε στη Θωκνία, που πήρε το όνομα της από το Θώκνο το γιο του Λυκάονα. Και αυτή ήτανε έρημη τελείως στην εποχή του. Από εδώ ρέει ο ποταμός Αμίνιος (Λιγατάρη) που εκβάλλει στον Ελισσώνα που, λίγο πιο εκεί, χύνεται στον Αλφειό.

Από το βιβλίο "Ο ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΡΚΑΔΙΚΑ ΤΟΥ"
του κ. Γιάννη Αντωνόπουλου
Αθήνα 2003

Δραστηριότητες Πανελληνίας Ενωσης Ποντίων Αξιωματικών "ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ" "1997-2003"

Διεθνείς δραστηριότητες:

Οδησός Ουκρανίας:

A) Μνημείο Γρηγορίου 5ου - χορηγοί Γεώργιος Τσαλουχίδης - Θεόδωρος Κάρτας

B) Αναστήλωση οικήματος φιλικής εταιρείας σε μουσείο - οικονομική ενίσχυση από την Π.Ε.Π.Α.

Γ) Ελληνικό αδελφικό νεκροταφείο (600 αξιωματικών υπαξιωματικών και οπλιτών πεσόντων στον πόλεμο του 1919, κατά των κομμουνιστών)- χορηγός Γεώργιος Τσαλουχίδης.

Κίεβο Ουκρανίας:

A) Μνημείο Κωνσταντίνου Υψηλάντη (Λάυρα Κιέβου) - χορηγός Π.Ε.Π.Α.

B) Μνημείο 135 ελλήνων σφαγιασθέντων από το άθλιο καθεστώς του Στάλιν (Μπουγάς, Αζοφικής) - χορηγός Γεώργιος Τσαλουχίδης

Γ) Εκδοση εφημερίδας "Ζορμπάς" στο Κίεβο (Saitan Alexandra) - χορηγός Γεώργιος Τσαλουχίδης.

Δ) Περιοδικό "ΣΗΜΑΙΑ" (Saitan Alexandra) - χορηγός Γεώργιος Τσαλουχίδης.

Ε) Χορευτικό Συγκρότημα στολές 22 παιδιών - χορηγός Γεώργιος Τσαλουχίδης

Κριμαία Ουκρανίας:

A) 30 δορυφορικές κεραιές με ισάριθμους αποκωδικοποιητές - χορηγία "MULTICHOISE - FILMNET" με πρωτοβουλία και ενέργειες της Π.Ε.Π.Α.

B) Εκδοση εφημερίδας "Χερσόνησος" (Σεβαστούπολη - Κριμαίας) - χορηγός Γεώργιος Τσαλουχίδης.

Γ) Αναστήλωση μνημείων Σεβαστούπολης, Κριμαϊκού πολέμου 1853-1856 - χορηγός Υπουργείο Πολιτισμού, με πρωτοβουλία και ενέργειες της Π.Ε.Π.Α.

Δ) Αναστήλωση - αναπαύση Ιερού Ναού Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης - Τσερνοπόλιε Κριμαίας - χορηγοί Ε.Τ.Ε. - ΠΕΠΑ - Λαμπράκης - Γεώργιος Τσαλουχίδης.

Ε) Αναστήλωση Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου, στο Κάιρο Αιγύπτου - χορηγοί Γεώργιος Τσαλουχίδης - Χριστιανός Χατζημηνάς.

Ανθρωπιστική Βοήθεια

Με C-130 της πολεμικής μας αεροπορίας, με πρωτοβουλία και ενέργειες της Π.Ε.Π.Α. εις:

A) Γεωργία (Τιφλίδα)

B) Αρμενία (Ερεβάν)

Γ) Κριμαία (Συμφερούπολη)

Δ) Κίεβο (Ουκρανίας)

Ε) Κριμαία (Ουκρανίας)

Στ) Νότια Ρωσία (Σταυρόπολη - Κρασναντάρ - Μινεράλε Βόντι)

Ζ) Αγία Πετρούπολη (Ρωσίας)

Επισκέψεις

Δαπάνες προέδρου Γεωργίου Τσαλουχίδη εις:

A) Οδησός Ουκρανίας

B) Κίεβο Ουκρανίας

Γ) Κριμαία Ουκρανίας

Δ) Γιάλτα Ουκρανίας

Ε) Μαριούπολη Ουκρανίας

Στ) Τιφλίδα Γεωργίας

Ζ) Ερεβάν Αρμενίας

Η) Τόκυο Ιαπωνίας

Θ) Τορόντο Καναδά

Ι) Κωνσταντινούπολη Τουρκίας

Ια) Κάιρο Αιγύπτου

Ιβ) Αλεξάνδρεια Αιγύπτου

Ιγ) Μινεράλε Βόντι - Νότια Ρωσίας

Ιδ) Αθος - Αγιο όρος

Παιδικές κατασκηνώσεις

Παιδιά από Ρωσία - Κριμαία - Ουκρανία, Χορηγός Δικηγόρος Λοϊζίδης Σωκράτης, με πρωτοβουλία και ενέργειες της Π.Ε.Π.Α.

Οικονομικές ενισχύσεις

Κίεβο, Οδησός, Κριμαία, Γεωργία, Κάιρο, Κωνσταντινούπολη, με πρωτοβουλία και ενέργειες της Π.Ε.Π.Α.

Σχολεία

Κίεβο, Οδησός, Κριμαία, Σεβαστούπολη με πρωτοβουλία και ενέργειες της Π.Ε.Π.Α. - Γεώργιος Τσαλουχίδης

Μετάφραση βιβλίων από Ρωσικά στα Ελληνικά - χορηγός Γεώργιος Τσαλουχίδης

Εθνικές δραστηριότητες

1) Θεμελίωση Ιερού ναού Αγίου Θεοδοσίου Εύξεινος Πόντος - Σταμάτα Αττικής - Θεμελιωτής Γεώργιος Τσαλουχίδης.

2) Καμπάνες: Ευρυτανία, Ωρωπό, Βέροια, Αγρίνιο - χορηγός Γεώργιος Τσαλουχίδης.

3) Ενισχύσεις Συλλόγων, Εφημερίδων (Ενωση Ποντίων - Ποντιακά Νέα - Ποντιακή Φωνή - Εθνικό Βήμα, Αργοναύται Βεροίας - Βήμα Παλαιμάχων - Πόντος - ΙΣΜΕ) και Περιοδικών (ποντιακή Λίρα - Πόντος "Κως" - Παμμακάριστος) - χορηγός Γεώργιος Τσαλουχίδης

4) Ανθρωπιστική βοήθεια στο Μενίδι

5) Μητρόπολη Θηβών: 150 κρεβάτια - ράντζα - δωρεά Υπουργείου Δημοσίας Τάξης, με πρωτοβουλία και ενέργειες της Π.Ε.Π.Α.

6) Ετήσια μνημόσυνα:

A) Πέτρα Βοιωτίας - 12 Σεπτεμβρίου 1829 - Πρίγκιπας Δημήτριος Υψηλάντης

B) Ακρόπολις - 27 Απριλίου 1941 - Κωνσταντίνος

Ο πρόεδρος της Πανελληνίας Ενωσης Ποντίων Αξιωματικών (ΠΕΠΑ) κ. Γ. Τσαλουχίδης, γνωστός για τις δραστηριότητές του ως χορηγός όχι μόνο στην Ουκρανία, αλλά και σε πολλές δημοκρατίες της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. έδωσε και μια σύντομη συνέντευξη στη διευθύντρια σχολείου 1280 παιδιών στη Σεβαστούπολη Κριμαίας. Η κ. Βαλεντίνα Λέχοβα μεταξύ άλλων ρώτησε τον κ. Τσαλουχίδη για τους λόγους της εκεί παρουσίας του και της ανθρωπιστικής βοήθειας που στέλνει η Π.Ε.Π.Α. Ο πρόεδρος κ. Τσαλουχίδης απάντησε:

"Πρώτον, αυτό μου δίνει προσωπική ικανοποίηση, δεύτερον είναι η πολιτική της Ενωσης μας και τρίτον, έχουμε και τη θέληση και τη δυνατότητα. Είναι τραγική η μοίρα των Ποντίων - είναι η μοίρα μας. Νομίζω ότι αυτό τα λέει όλα. Μια από τις τρεις τότε μεγάλες δυνάμεις που συνέβαλαν στην απελευθέρωση των Ελλήνων από τον Τουρκικό Ζυγό ήταν και η Τσαρική Ρωσία. Πηγαίνω συχνά στην Οδησός, στο Κίεβο στην Κριμαία, στη Γεωργία, στην Αγία Πετρούπολη και στη Νότια Ρωσία.

Αγαπώ την Ουκρανία, αγαπώ το λαό αυτής της γης, αλλά δεν μπορώ να μη παραδεχτώ ότι έχω ιδιαίτερη αδυναμία στην Κριμαία, και βέβαια στους Έλληνες. Αυτό είναι το βασικό κίνητρο. Δεν ξεχνώ ποτέ ότι εκεί στον Κριμαϊκό Πόλεμο του 1953-56 στο ρωσικό στρατό το το στόλο υπηρέτουσαν έλληνες αξιωματικοί στρατηγοί και ναύαρχοι, όπως ο αντιστράτηγος Ν. Αντύπας, ο Ναύαρχος Μ. Κουμάνης, ο αντιναύαρχος Μ. Σταυράκης, ο αντιστράτηγος Ν. Νικηφοράκης και πολλοί άλλοι. Δεν ξεχνώ επίσης το γεγονός ότι στην Κριμαία ζούσε η οικογένεια του Πρίγκιπα Υψηλάντη τα μέλη της οποίας είχαν συμμετάσχει στον πόλεμο του 1812.

Σε μας τους αξιωματικούς κάτι τέτοια γεγονότα μας δίνουν ιδιαίτερη χαρά και υπερηφάνεια".

Κουκίδης

Γ) Νεκροταφείο Σμύρνης - Πολύκαρπος Ψωμιάδης Επίσκοπος Πόντου - Ξάνθη

Δ) Α' Νεκροταφείο Αθηνών - Κωνσταντίνου Κωνσταντινίδη - πρωτεργάτη της κίνησης για την ανεξαρτησία του Πόντου και Προέδρου Παμποντίου Συνεδρίου του Ελληνισμού του Πόντου, Ιανουάριος - Φεβρουάριος 1918.

"ΛΑΟΣ" 19-10-2003

Διήμερο κατά της Γενοκτονίας των λαών της Μικράς Ασίας στο Βερολίνο

Με συνέπεια και επιτυχία διοργάνωσε για δεύτερη χρονιά η Οργανωτική Επιτροπή "Με μια φωνή" στις 19 και 20 Απρίλη 2003 την δθήμερη εκδήλωση κατά της Γενοκτονίας των Λαών της Μικράς Ασίας στην οποία συμμετείχαν, έτσι όπως ξεκίνησε το 2002, οι Κοινότητες Βερολίνου και οι Ομοσπονδίες Πανευρωπαϊκά των Αρμενίων, Αραμαίων και Ασσυρίων.

Από πλευράς Ελλήνων πρωτοστάτησαν η Ομάδα Εργασίας για την Αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Μικράς Ασίας (Πόντος, Ιωανία, Καππαδοκία) και Ανατολικής Θράκης, όπως και ο Σύλλογος Ποντίων Βερολίνου "Υψηλάντης" με υποστηρικτή την Ελληνική Δημοκρατική Κοινότητα Βερολίνου.

Στη συζήτηση στοργυλής τραπέζης με θέμα: "Η Τουρκία προ της εισόδου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κάτω από ποιες προϋποθέσεις", διεύθυνε η γνωστή γερμανίδα (πόντια) αγωνίστρια για τα ανθρώπινα δικαιώματα και με πολλά βραβεία τιμημένη συγγραφέας Δρ. Τέσσα Χόφμαν, συμμετείχαν και ο γνωστός για τους αγώνες του για την αληθινή μικρασιατική ιστορία καθηγητής στο ΑΠΘ, λέκτορας Δρ. Βενιαμίν Καρακωστανόγλου.

Με μεγάλη συμμετοχή έγινε στις 20.04.2003 για πρώτη φορά το οικουμενικό μνημόσυνο στην ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία παρουσία αντιπροσώπων των Αρμενίων, Αραμαίων και Ασσυρίων χοροστατούντος του Θεοφιλέστατου επισκόπου πανφίλου Χρυσόστομου (Δημητριάδη), του οποίου η καταγωγή είναι από το νησί Ιμβρος.

Το διήμερο έκλεισε το απόγευμα της Κυριακής με ομιλία του καθηγητή Δρ. Βενιαμίν Καρακωστανόγλου στους χώρους του Ελληνικού Πολιτιστικού Κέντρου με θέμα: Η Γενοκτονία των Ελλήνων της Μικράς Ασίας και Ανατολικής Θράκης.

Εις τιμήν και μνήμην
**ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΠΑΧΑΤΟΥΡΙΔΗ**
(1950-2003)

Κι αν όλα εδώ κάτω στη γη,
πλούτη, δόξες κι ομορφιές,
περνούν και ξεχνιούνται
δεν σκοτεινιάζει όμως η αρετή
στη νύχτα του θανάτου
κι οι μεγαλόκαρδες ψυχές
ποτέ δεν λησμονούνται.

Μεγαλόκαρδη ήταν και η ψυχή του αείμνηστου ΝΙΚΟΥ ΠΑΧΑΤΟΥΡΙΔΗ. Σαράντα μέρες συμπληρώνονται από τότε που έφυγε απ' αυτήν τη ζωή, για να μεταβεί εκεί "ένθα πάντων εστί των ευφραϊνομένων η κατοικία".

Ο αγαπητός ΝΙΚΟΣ ΠΑΧΑΤΟΥΡΙΔΗΣ γεννήθηκε στο χωριό Λεκάνη Καβάλας το 1950, από ξεριζωμένους γονείς. Η πατρική του οικογένεια μετοίκησε στη Βέροια, όταν ήταν πολύ μικρός. Δύσκολα τα χρόνια εκείνα. Φτώχεια κι ανέχεια. Ο μικρός ΝΙΚΟΣ συμμετείχε στον αγώνα της επιβίωσης.

Μεγάλωσε σπουδάσε πολιτικός μηχανικός με στερήσεις κι ανέχειες. Γρήγορα όμως, ανέπτυξε έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα. Με τη μεγάλη του εργατικότητα και την ευσυνειδησία του καταξιώθηκε ως επιτυχημένος επιχειρηματίας κι ένας καλός επιστήμονας. Πολλές είναι οικοδομές στην Καλλιθέα που φέρουν την εντυπωσιακή σφραγίδα του.

Υπήρξε λατρευτός σύζυγος και στοργικός πατέρας. Ήταν ένας άνθρωπος γεμάτος ζωή και κίνηση. Διακρινόταν για την ευστροφία του πνεύματός του, για το λεπτό του και σπαθάτο χιούμορ του. Πάντα στις συντροφικές του έδινε χαρά. Διέθετε πλούσιο εσωτερικό κόσμο και κάλλος ψυχής. Χαρακτήρας ακέραιος, νηφάλιος, ευγενής, απλός, ειλικρινής και κέρδιζε πάντα την αγάπη, την εκτίμηση όλων εκείνων που τον γνώριζαν και συνεργαζόταν μαζί του. Όλοι έχουν να πουν ένα καλό λόγο για τον αξέχαστο ΝΙΚΟ.

Λάτρης των πατριών παραδόσεων. Διακατεχόταν από αισθήματα πατριωτισμού και είχε βαθιά λατρεία στην πίστη των πατέρων του.

Συγκινητική υπήρξε η προσφορά του ως μηχανικού στο έργο του τελευταίου, κυρίως, σταδίου της ανέγερσης του Ιερού Ναού της Αγίας Παρασκευής.

Ανεκτίμητη υπήρξε ακόμα η τεχνική του συμβολή στη δημιουργία και τη διαμόρφωση της πλατείας του Πόντιου εθνομάρτυρα "ΝΙΚΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝΙΔΗ".

Εμπρακτη ήταν και η συνδρομή του στο έργο της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, του Μορφωτικού Συλλόγου "Η Καλλιθέα", όπως και στα Συνοικιακά Συμβούλια της Καλλιθέας. Αγαπούσε ιδιαίτερα τη συνοικία του κι ενδιαφερόταν γι' αυτήν.

Ο γράφων είχε την τιμή να συνεργαστεί μαζί του σ' όλο το χρονικό διάστημα της συγγραφής του βιβλίου "Η Καλλιθέα". Πλούσια ήταν τα τεχνικά πληροφοριακά στοιχεία για το βιβλίο (τοπογραφικά, κατασκευή σπιτιών κ.α.).

Ακόμα, πιο πλούσια ήταν η φιλική του διάθεση και η φιλοξενία του.

Εκείνο που ιδιαίτερα τον χαρακτήριζε ήταν η συμπάστασή του στο πάσχοντα συνάνθρωπο. Είχε μεγάλη αγάπη μέσα του. Ήταν ένας ολοκληρωμένος άνθρωπος.

Το νήμα της ζωής του, που κόπηκε νωρίς, έθλιψε όχι μόνο την καλή του σύζυγο, κ. Ρούλα, τον αγαπημένο του Άρη, τη σεβαστή του μητέρα, τις αγαπημένες αδελφές του, τους συγγενείς, τους φίλους του, τους συναδέλφους του, αλλά και τη μικρή κοινωνία της Βέροιας.

Άλησμόνητε φίλε, ΝΙΚΟ ΠΑΧΑΤΟΥΡΙΔΗ, έφυγες από τον πρόσκαιρο αυτόν κόσμο με τη συνειδησή σου ήσυχη, γιατί ξεπλήρωσες το χρέος σου στο ακέραιο, ως ένας ωραίος Άνθρωπος. Ας είναι ελαφρύ το χόμα της Βέροιας, που σε σκεπάζει. Αιωνία σου η μνήμη.

Γιάννης Μελετιδής
"ΛΑΟΣ" 10 Οκτωβρίου 2003

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ο "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ" με χαρά θα φιλοξενεί την παρουσίαση βιβλίων και περιοδικών που αφορούν τον Πόντο.

Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να στέλνουν ένα αντίτυπο του βιβλίου ή του περιοδικού τους για τον παραπάνω σκοπό.

Βιβλιοκριτική ΕΛΕΝΗΣ ΠΙΠΕΡΙΔΟΥ - ΛΑΦΑΖΑΝΗ "Καλώς ήρθες χελιδόνη"

"Χελιδόνια και σπουργίτια,
μονιασμένα πως πετούν;
Κάνε Θεέ μου και οι άνθρωποι
ένας τον άλλον ν' αγαπούν!"

(Από το ποίημα "ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΣΠΟΥΡΓΙΤΙΑ")

Μια νέα ποιητική συλλογή ήρθε να διανθίσει την τοπική μας Γραμματεία κι όχι μόνο. Πρόκειται για πενήντα πέντε τρυφερά παιδικά ποιήματα, που τα σύνθεσε η κ. Ελένη Πιπερίδου - Λαφαζάνη.

Είναι μια έκδοση επιμελημένη και δροσερά εικονογραφημένη, που θαυμάσια αποδίδεται από τον ευαίσθητο εσωτερικό της κόσμο στο παιδί. Είναι μητέρα και δασκάλα. Να, γιατί παρακινήθηκε να ενασχοληθεί και με την παιδική ποίηση, που προϋποθέτει περίσσειμα καρδιάς, γνησιότητα αισθημάτων, ευγένεια και γνώση του ψυχικού κόσμου του παιδιού. Η ποιήτρια, πλούσια, διαθέτει αυτές τις προϋποθέσεις.

Η κ. Ελένη Πιπερίδου - Λαφαζάνη έχει ένα δικό της, πρωτότυπο και τελείως προσωπικό τρόπο να βλέπει το γύρω, όπου μέσα κινείται το παιδί και αποτυπώνει τις κινήσεις του σε στίχους, με μια ονειρική ζεστασιά κι φρεσκάδα, όπως ταιριάζει.

Η εκφραστικότητα των ποιημάτων, που είναι λεπτή και προσεγγισμένη στην τρυφερή παιδική ηλικία, στηρίζεται κυρίως στην εικονοπλαστική δύναμη, στη φραστική μουσικότητα, στη γλωσσική γλυκύτητα και στη σπουδαγική άνεση.

Οι εικόνες που αναδύονται, από τα ποιήματα, είναι πολλές όμορφες και γοητευτικές. Είναι φυσικές εικόνες και παρουσιάζονται αθροισμένες σε μεγάλους ζωγραφικούς πίνακες. Ακόμα, τις εικόνες τις διακρίνει μια ομορφιά εντυπωσιακής έκφρασης, αλλά και μια ζωηρή πρόθεση ειλικρίνειας χαρακτηριστικών λεπτομερειών. Το βάθος τους είναι φωτεινό κι οι παραστάσεις ποικίλες, με κύριο γνώρισμά τους την καθαρότητα.

Τα συναισθήματα δηλώνουν αγάπη στο παιδί και το περιβάλλον του. Πάνω σ' αυτήν την αγάπη οικοδομεί η ποιήτρια τις συνθέσεις της.

Το ύφος είναι γλαφυρό, με κύριο χαρακτηριστικό του τη γλυκύτητα και την ευγένεια. Η δε γλώσσα είναι η γραφομένη δημοτική, με δύναμη και πλούτο εκφραστικό.

Τα ποιήματα είναι συνθεμένα με λεπτομερή προσοχή και υπευθυνότητα. Διαθέτουν δε, όλα τα απαραίτητα εκείνα εχέγγυα, για να διανθίσουν σχολικά αναγνωστικά.

Συνοψίζοντας, δε μένει παρά να συγχαρούμε εγκάρδια την εκλεκτή ποιήτριά μας κ. Ελένη Πιπερίδου - Λαφαζάνη, για την υπέροχη ποιητική της αυτή συλλογή, αλλά και για την όλη αθόρυβη δημιουργική της πορεία στους λειμώνες της λογοτεχνίας.

Γιάννης Μελετιδής
"ΛΑΟΣ" 9 Οκτωβρίου 2003

Σημ. "Αργοναύτης": Ο "Αργοναύτης" συγχαίρει την καλή συνεργατιάδα του για την εντυπωσιακή ποιητική συλλογή της.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Μήπως έχει παραγίνει το κακό;

Το "άφες αυτοίς" της εποχής μας από όπου κι αν υπαγορεύεται δρα σε βάρος της ευθύνης και του σεβασμού μας για τα σύμβολα και τους θεσμούς.

Πόσες φορές ακόμα πρέπει να καεί η σημαία μας και να καταστραφούν αξιολογικά ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία για να καταλάβουμε επιτέλους ότι δεν πάμε καλά; Και βέβαια αναφερόμαστε στα όσα συμβαίνουν στην πόλη της Βέροιας μόνο.

Πριν λίγα χρόνια άγνωστοι προξένησαν σοβαρές ζημιές στον ανδριάντα του μνημείου της εθνικής αντίστασης στην Ελιά. Αργότερα στην ίδια περιοχή άγνωστοι έβαψαν με διάφορα χρώματα, τ' αγάλματα και έγραψαν συνθήματα και προσβλητικές φράσεις. Το Βήμα του Απ. Παύλου που είναι το σπουδαιότερο θρησκευτικό μνημείο μετατρέπεται κάθε βράδυ σε γήπεδο όπου νεαροί παίζουν μπάλα, πετώντας την στις αγιογραφίες και σε άλλες παραστάσεις που υπάρχουν στον ίδιο χώρο.

Ας μην αναφερθούμε στα άλλα έκτροπα που συμβαίνουν στον ιερό αυτό χώρο κατά την διάρκεια της νύχτας.

Πριν λίγες μέρες άγνωστοι σκέπασαν με λάσπη και βρωμιές το μνημείο του ποντιακού ελληνισμού στην πλατεία του Ν. Καπετανίδη.

Και ύστερα από όλα αυτά ρωτάμε τους αρμόδιους: Αν συνεχιστούν αυτού του είδους οι ενέργειες και οι ορισμένες άραγε για πόσον καιρό ακόμη θα μπορέσουμε να διατηρήσουμε το εθνικό και θρησκευτικό μας κύρος; Τι θα λένε για όλα αυτά οι γείτονες και οι γύρω φίλοι μας;

Εμείς πιστεύουμε ότι έχουν χρέος και καθήκον οι αρμόδιοι να περιφρουρήσουν τους χώρους αυτούς, να τιμωρήσουν τους υπεύθυνους και φυσικά να φροντίσουν για την αποκατάσταση των ζημιών.

Η εκκλησία της Παναγίας στο Ιασόνειο ακρωτήριο

Του κ. Κωνσταντίνου Χιονίδη,
ιατρού - καθηγητή του πανεπιστημίου Βοστώνης

Ανάμεσα στην Φάτσα και την Ορτού (Κοτύωρα) και σε απόσταση περίπου χιλίων μέτρων από τον δημόσιο δρόμο, βρίσκεται το Ιασόνειο ακρωτήριο (Γιασούν Μπουρνού). Κοντά δε εκεί υπάρχει μια έρημη εκκλησία της Παναγίας. Επειδή τώρα τελευταία έχει δημοσιευθεί και αναφέρεται ως εκκλησία του Αγίου Νικολάου, γι' αυτό παραθέτω τις παρακάτω συγκεκριμένες πληροφορίες από την διεθνή βιβλιογραφία πως ο ναός αυτός είναι αφιερωμένος στην μνήμη της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

Ο εγκαταλειμμένος ναός της Παναγίας στο Ιασόνειο ακρωτήριο

(1) Ο Π. Τριανταφυλλίδης στους "Φυγάδες" του το 1870 και στην σελίδα 45, αναφέρει πως το μοναστήρι του Ιασίου ήταν αφιερωμένο στη Θεοτόκο.

(2) Ο Σάββας Ιωαννίδης το 1870 αναφέρει:

Υστερα από το Πολεμώνα υπάρχει το Ιασόνειο ακρωτήριο, που έχει μια ευχάριστη χώρα και γύρω πολλά λείψανα αρχαίων εκκλησιών και μερικά υπερκείμενα χωριά Ελλήνων. Ανάμεσα δε στις αρχαίες εκκλησίες και μοναστήρια φημίζονται τα ερείπια του Αγίου Ανδρέα και της Παναγίας που τώρα επισκευάζεται.

(3) Στα "Ποντιακά Φύλλα" του Ιανουαρίου 1937, διαβάζω το άρθρο του Θ. Πασιάδη που γράφει: Υπήρχε στην Ιασονεία άκρα μια κοινότητα με 40 χριστιανικές ορθόδοξες οικογένειες, που διατηρούσε τριτάξιο δημοτικό σχολείο. Επίσης υπήρχε και "Τη Ιάσονος η Παναγία" στη μέση μιας μικρής πεδιάδας, ο ιερός ναός τιμώμενος στο όνομα της "Κοιμήσεως της Θεοτόκου", τον οποίον ξαναέχτισε από τα θεμέλια ο ιερομόναχος Νικόδημος (Σιλβέστρος), από την Ορτού ερχόμενος.

Μεγάλο ετελείτο σε κάθε δεκαπενταύγουστο θρησκευτικό πανηγύρι στη μνήμη της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Αυτά γράφει ο Θ. Πασιάδης, που ήταν Σχολάρχης της Ψωμιαδείου Σχολής των Κοτυώρων (Ορτού) από το 1890 μέχρι το 1904.

(4) Ο Ξενοφών Ακόγλου στη "Λαογραφία Κοτυώρων", 1939 και στη σελίδα 269 λέγει: Πολλοί Κοτυωρίτες από την παραμονή της 15 Αυγούστου πηγαίνουν στο Γιασούν, το μικρό χωριό κοντά στο Ιασόνειο ακρωτήριο, 23 περίπου χιλιόμετρα βορειοδυτικά από τα Κοτύωρα (Ορτού) όπου υπήρχε ναός αφιερωμένος στη μνήμη της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

(5) Στο Αρχαίο Πόντου, τόμος 24, 1961, σελ. 104, ο Αντον Μπράνερ γράφει: Ο Άγιος Νικόλαος αναφέρεται μονάχα από τον Κλοβίτσιο, ο οποίος λέγει ότι ήταν ένα μικρό φρούριο, όχι μακριά από τα ανατολικά του Πολεμώνα και δυτικά των εκβολών ενός μεγάλου ποταμού. Δεν μπορούμε να βρούμε ίχνη του Αγίου Νικολάου σ' αυτή την περιοχή. Μια εκκλησία του 19ου αιώνα και μερικά παλαιά ερείπια στο ακρωτήριο του Ιάσονος σημειώνουν την τοποθεσία ενός μοναστηριού όπου ο Αλέξιος Γ' Κομνηνός γιόρτασε την γιορτή των Φώτων το 1358, αλλά ο Τριανταφυλλίδης λέγει ότι το μοναστήρι ήταν αφιερωμένο στην Θεοτόκο, και ο Ιωαννίδης προσθέτει πως η εκκλησία είναι του Αγίου Ανδρέα. Το πιο πιθανό μέρος για τον Άγιο Νικόλαο είναι το Χατσάρ Καλέ, 7 χιλιόμετρα ανατολικά του Πολεμώνα και 5 χιλιόμετρα δυτικά του Μεντρεσί ντερέ, του ποταμού του οποίου οι εκβολές σημειούνται απ' τον Βεσκόντε.

(6) Στο Αρχαίο Πόντου, τόμος 30, 1970-1971, σελ. 237-242, ο Ντένβιντ Ουήνφλντ γράφει: Το Γιασούν Μπουρνού (Ιασόνειο ακρωτήριο) είναι μια από τις μεγαλύτερες προεξοχές της Μαύρης Θάλασσας, που βρίσκεται ανατολικά της Σινώπης. Στην δυτική άκρη του ακρωτηρίου αυτού στέκεται μια εκκλησία με ημερομηνία 1868, και πιο μακριά υπάρχουν λίγα θεμέλια, τα οποία είναι Μεσαιωνικής ημερομηνίας. Το μέρος μπορεί πιθανά να αναγνωρισθεί με το μοναστήρι της Θεοτόκου, όπου ο Αλέξιος Γ' γιόρτασε τα άγια Θεοφάνεια το 1358 (Μιχαήλ Πανάρετος στο "Χρονικόν" του).

Η ΑΜΙΣΟΣ

Γράφει ο Γιάννης Μελετιδής

Η Αμισός, που λέγεται και Σαμψούντα, ήταν από τις πιο όμορφες και πλουσιότερες πόλεις, τις τελευταίες δεκαετίες του Πόντου. Οι Τούρκοι την ονόμαζαν Σαμσόν ή Σαμσούν, προφανώς από τη συνεκφορά των λέξεων "εις Αμισόν", δηλαδή πηγαίνω εις Αμισόν, 'ς Αμισόν - Σαμ (ι) σόν - Σαμψούν. Η Αμισός ιδρύθηκε από τους αρχαίους Καπαδόκες ή Λευκοσύρους και το 560 π.Χ. έγινε αποικία των Μιλησίων. Στην εποχή του Περικλή η πόλη κατακτήθηκε από Αθηναίους αποίκους και την μετονόμασαν Πειραιά. Την αλλαγή του ονόματος μαρτυρούν τα αργυρά νομίσματα της πόλεως που έχουν στην μια όψη τη γλαύκα της Θεάς Αθηνάς και στην άλλη την ονομασία Πειραιώς. Μετά τη διάλυση της ναυτικής ηγεμονίας των Αθηναίων η πόλη αυτοκηρύχθηκε αυτόνομη με την παλιά της ονομασία Αμισός. Στα 487 π.Χ. η πόλη πέρασε στην κυριαρχία των Περσών.

Η Αμισός απελευθερώθηκε κατά το 330 π.Χ. με την κατάκτηση της Μ. Ασίας από τον Μ. Αλέξανδρο. Το 301 π.Χ. ο Μιθριδάτης ο Κτίστης, προσάρτησε στο βασίλειό του την Αμισό. Στην εποχή των Μιθριδατών η πόλη γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη. Το 65-62 π.Χ. κατακτήθηκε από τους Ρωμαίους. Στην περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας η Αμισός δοκίμασε μεγάλες ευημερίες, αλλά και ταλαιπωρίες. Το 1071 η πόλη πολιορκήθηκε για πρώτη φορά από τους Τουρκομάνους, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Τότε οι Τούρκοι ίδρυσαν σε απόσταση δύο χιλιομέτρων έξω από την πόλη δικό τους οικισμό. Στη συνέχεια η πόλη καταλήφθηκε από τους Σελτζούκους Τούρκους και παρέμεινε στην κυριαρχία τους μέχρι το 1393, οπότε έπεσε στα χέρια του σουλτάνου Βαγιαζίτ. Στις αρχές του 14ου αιώνα την πόλη την κατέλαβαν οι Γενουήνιοι και την ονόμασαν Σιμίσο. Το 1425 η πόλη επανήλθε στην κυριαρχία των Τούρκων. Το 1806 η πόλη καταστράφηκε από μεγάλη πυρκαγιά. Από το 1880 αρχίζει μια νέα περίοδος ακμής για την πόλη. Η Αμισός έγινε το δεύτερο μετά την Τραπεζούντα λιμάνι. Το ελληνικό στοιχείο κυριαρχεί οικονομικά και πολιτιστικά. Το 1910 η πόλη είχε 40 χιλιάδες κατοίκους, από τους οποίους οι μισοί ήταν Έλληνες.

Ήταν έδρα Μητροπολίτη. Διατηρούσε 4 εκκλησίες, δύο νηπιαγωγεία, δύο επτατάξια Αστικά Σχολεία, δύο παρθεναγωγεία και ένα Γυμνάσιο. Στη μορφωτική κίνηση δρούσαν οι Σύλλογοι "Περικλής", "Αναγέννηση", "Ορφεύς" που είχαν τμήματα φιλολογικό μουσικό και αθλητικό, καθώς και η "Εμπορική Λέσχη Αμισού".

Επίσης έντονη παρουσίαση είχαν και τα κοινωφελή σωματεία: "Φιλόπρωχος Αδελφότης Κυριών Αμισού", "Ορθοδοξία" και "Πατριάρχης Φώτιος ο Ομολογητής". Τις επιτόπιες πνευματικές και κοινωνικές ανάγκες εξυπηρετούσαν οι τρεις εφημερίδες: "Άγκυρα", "Φως" και η σατυρική "Ο Διογένης". Ακόμα στην πόλη υπήρχαν δύο θέατρα, ο "Αριστοφάνης" και ο "Απόλλων", δύο κινηματογράφοι του "Πουτούρογλου" και το "Βαριετέ". Η ειρηνική αυτή ζωή του ποντιακού ελληνισμού της Αμισού άρχισε να διακόπτεται από το 1915 που τέθηκε σε εφαρμογή το Τουρκικό σχέδιο σφαγής του Αρμενικού και του Ελληνικού πληθυσμού. Η εξόντωση έγινε "δια πυρός και σιδήρου". Όσοι μπόρεσαν και επέζησαν από την τραγωδία, ακολούθησαν το μαρτυρικό δρόμο της προσφυγής.

"ΑΝΤΑΡΤΙΚΟ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ ΣΗΜΕΡΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ"

Οι Εκδόσεις "Κάδος" είναι η πρώτη ίσως ελληνικής εκδοτικής επιχείρησης η οποία προχώρησε στην παραγωγή τηλεοπτικών παραγωγών με ιστορικά θέματα, ένας τομέας ο οποίος στο εξωτερικό είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος. Μεταξύ της σημαντικής θεματολογίας τίτλων που προσφέρει, λάβαμε δύο κασέτες με τίτλους "Αντάρτικο στον Πόντο σήμερα" και "Παγκόσμιοι Πόλεμοι".

Η πρώτη κασέτα προκαλεί σαφώς το μεγαλύτερο ενδιαφέρον καθώς προμηνύει αποκαλύψεις. Ωστόσο το μεγαλύτερο μέρος της ταινίας κυλά είτε με αναπαραγωγή στιγμιότυπων της τουρκικής τηλεοράσεως γύρω από μουσικές εκδηλώσεις από ποντιακά συγκροτήματα και τραγουδιστές, είτε με γυρίσματα που καλύπτουν συνολικά την περιοχή του Πόντου παρέχοντας στον θεατή μία σφαιρική εικόνα του φυσικού περιβάλλοντος και των αξιοθέατων. Αυτό βοηθά στο να εμπνευστεί η βαθιά ελληνική πολιτιστική παράδοση που κυριαρχεί στον χώρο από την μακραίωνη παραμονή του ελληνικού στοιχείου εκεί έστω και αν σήμερα απομένουν μονάχα ερείπια ή απλές οικοδομές με σωζόμενα στοιχεία τα οποία και πιστοποιούν στον προσεκτικό παρατηρητή την καλλιέργεια του ελληνικού πολιτισμού. Παράλληλα, τα τραγούδια και οι χοροί δεν μπορούν παρά να ταυτισθούν, έστω και αν χρησιμοποιείται η τουρκική γλώσσα, με τα αντίστοιχα των ελληνικών ποντιακών συλλόγων. Είναι λοιπόν οι κατοικούντες περί τον Πόντο σήμερα, ξεχασμένοι Έλληνες; Είναι μήπως κρυφοί Έλληνες; Κάποιες στατιστικές στις αρχές της περασμένης δεκαετίας μιλούσαν για 200.000 κρυπτοχριστιανούς με αρκετούς επίσης ιερείς. Κατά πόσο οι εκτιμήσεις αυτές προσεγγίζουν την πραγματικότητα, δύσκολο είναι να διαπιστωθεί. Όμως η ηγεσία της Τουρκίας πάντα αντιμετωπίζει με προσοχή μεμονωμένα βίαια περιστατικά στην περιοχή καθώς αυτά πολλαπλασιάστηκαν την τελευταία πενταετία και δεν αφορούν μόνο σε δραστηριότητα του κουρδικού ΡΚΚ αλλά και άλλων αφανών οργανώσεων. Περί αυτού δίνονται ορισμένες πληροφορίες με επιγραμματικό χαρακτήρα που για τους παλιούς και προσεκτικούς αναγνώστες της "Στρατηγικής" δεν αποτελούν κάποια καινούργια είδηση. Για τους υπολοίπους η δίψα για κάποια συνταρακτική πληροφόρηση θα μείνει επίσης ανικανοποίητη. Μοραία λοιπόν το όφελος από την συγκεκριμένη κασέτα περιορίζεται στην γνωριμία με την άγνωστη εν πολλοίς περιοχή του Πόντου και την επιβίωση των ιδιαίτερων πολιτιστικών χαρακτηριστικών της. Η δεύτερη κασέτα αναψηλαφεί τα γεγονότα που αναστάτωσαν την Χερσόνησο του Αίμου κατά τους Α' και Β' Παγκόσμιους Πολέμους.

Επικεντρώνεται στο συγκεκριμένο θέατρο επιχειρήσεων, αλλά προφανώς λόγω ελλείψεως κινηματογραφικού υλικού, ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος περιορίζεται μονάδα στην συμμαχική εκστρατεία της Καλλιπόλεως και στην διαφυγή του Σερβικού Στρατού στην Κέρκυρα, μετά την γερμανική επίθεση και κατάληψη της Σερβίας. Μεταξύ άλλων υπάρχουν στιγμιότυπα από τις τελετές που διεξάγονται κάθε χρόνο στην Χερσόνησο της Καλλιπόλεως από οργανώσεις παλαιμάχων της Αυστραλίας, όπως συμβαίνει με αντίστοιχες εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στην χώρα μας για την Μάχη της Κρήτης. Από απόψεως ιστορικών λήψεων, υπάρχουν ενδιαφέρουσες εικόνες αλλά λείπει η ελληνική παρουσία όπως άλλωστε και άλλα γεγονότα όπως για παράδειγμα η εμπλοκή της Ρουμανίας. Έτσι το ενδιαφέρον περιορίζεται καθώς το παρουσιαζόμενο υλικό παραμένει αποσπασματικό. Ανάλογη είναι και η εξιστόρηση για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Καπότες λήψεις για επιμέρους γεγονότα, όπως και ορισμένες συγκλονιστικές εικόνες για την γενοκτονία των Σέρβων, δεν μπορούν να καλύψουν την ανυπαρξία άλλων, όπως για την γερμανική εισβολή στην Ελλάδα, την Κρήτη, την κατοχή κ.λπ.

Αν για τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο μπορεί τρόπον τινά να δικαιολογηθεί η δυσκολία ευρέσεως κινηματογραφικών ταινιών, για τον Β' Παγκόσμιο το υλικό είναι, επαρκέστατο. Υπάρχουν επίσης κάποια σχόλια από ξένους ιστορικούς, περιορισμένης όμως διάρκειας. Η διατιθέμενη ώρα, έτσι κι αλλιώς είναι μικρή για να δοθεί μία ολοκληρωμένη εικόνα και για τις δύο αυτές κρίσιμες ιστορικές περιόδους. Το συμπέρασμα που προκύπτει ύστερα απ' όλα αυτά είναι ότι πρόκειται για συμπληρωματικές δουλειές με κάποια αξιόλογα στοιχεία που ωστόσο υπολείπονται αρκετά από την σφαιρική κάλυψη των γεγονότων. Ως πρώτη απόπειρα είναι τίμια. Καθώς όμως πρόκειται για την πρώτη ελληνική προσπάθεια στον χώρο, δεν μπορεί παρά να μην είμαστε τόσο αυστηροί, αλλά σίγουρα στο μέλλον περιμένουμε κάτι καλύτερο.

Ο Μουσταφά Κεμάλ και ο Τοπάλ Οσμάν

Το διάστημα που ο Τοπάλ Οσμάν μαζί με τους εθελοντές του προσπαθούσε να καθαρίσει τους τσέτες των Ρωμιών, ο Μουσταφά Κεμάλ, με εντολή του σουλτάνου και με την ιδιότητα του επιθεωρητή της 9ης Στρατιάς ξεκινούσε στις 16 Μαΐου 1919 για τη Σαμψούντα, για να προστατέψει τους Ρωμιούς και τους Αρμενίους από τις τουρκικές συμμορίες (τσέτες)

Επιμέλεια, αρχειακό φωτογραφικό υλικό: ΚΩΣΤΑΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Ο Μουσταφά Κεμάλ και οι 21 φίλοι του έφτασαν στο λιμάνι της Σαμψούντας στις 19 Μαΐου 1919. Στη Σαμψούντα, μεταξύ των άλλων, έπρεπε αμέσως να συλλάβει και να τιμωρήσει τον Τοπάλ Οσμάν και τη συμμορία του. Ο ίδιος, όμως, έκανε ακριβώς το αντίθετο, κάνοντας πρόδηλες τις προθέσεις του. Όταν πληροφορήθηκε ο Τοπάλ Οσμάν την επιθυμία του Μουσταφά Κεμάλ να συναντηθεί μαζί του, πήρε τους στενούς του συνεργάτες, τον Τέμογλου Ισμαήλ αγά, τον Νταργκάρου Μπιλάλ και τον Καρα Αχμέτ από την περιοχή Καβράκ και πήγε στη Χάβζα, όπου έγινε η πρώτη συνάντηση γνωριμίας του με το Μουσταφά Κεμάλ στις 29 Μαΐου 1919. Στη μυστική συνάντηση μεταξύ των δύο αρχηγών δημιουργήθηκαν αμέσως αμοιβαία αισθήματα εμπιστοσύνης και λέγεται ότι ο Μουσταφά Κεμάλ είπε τα εξής στον Οσμάν αγά: "Περνάμε κρίσιμες μέρες, αλλά δεν είμαστε απελπισμένοι. Σε κάλεσα εδώ, αφού πρώτα συγκέντρωσα τις απαραίτητες πληροφορίες για σένα. Από δω και πέρα θα δουλέψουμε μαζί. Θέλουμε να ακούσουμε από κάποιον αρμόδιο τι έχουν κάνει οι Πόντιοι στα παράλια της Μαύρης Θάλασσας". Ο Οσμάν αγάς παρουσίασε μια λεπτομερή αναφορά για τις δραστηριότητες των Ρωμιών και των Αρμενίων στην Κερασούντα και τα περίχωρά της. Ο Μουσταφά Κεμάλ του είπε εν περιλήψει: "Βλέπω ότι ήσουν φιλόπατρις από τα νεανικά σου χρόνια. Ακολουθείς ακόμη και τώρα τα ιδανικά που έθεσες από τότε. Πρέπει να παλέψουμε μέχρι να απελευθερωθεί η χώρα και να μη μείνει ούτε ένας εσωτερικός ή εξωτερικός εχθρός. Θα υπερασπιστείς τα χωριά και τις πόλεις της Μαύρης Θάλασσας. Η συμμορία σου από μια ανοργάνωτη και ανεκπαιδευτή δύναμη θα γίνει ένα τάγμα. Διοικητής του τάγματος αυτού θα είσαι εσύ. Θα σου δώσουμε νέους και θρασεύς αξιωματικούς.

"Θα χρησιμοποιήσετε χωρίς δισταγμό τις ίδιες μεθόδους που χρησιμοποιούν και οι Πόντιοι. Είναι η τελευταία μας ευκαιρία για να σώσουμε την πατρίδα. Αν χάσουμε αυτόν τον αγώνα, δεν θα υπάρχουμε πια ως έθνος".

Επιπλέον, ο καταζητούμενος από την κυβέρνηση της Κωνσταντινούπολης, θανατοποινίτης Τοπάλ Οσμάν απέσπασε και υποσχέσεις του Κεμάλ σχετικά με τη θέση του δημάρχου: "Αφήνω αποκλειστικά στα έμπελά σου χέρια το "καθάρισμα" του προβλήματος που λέγεται Πόντος. Θα βρισκόμαστε σε συνεχή επαφή. Δεν έπρεπε όμως να απομακρυνθείς από τη θέση του δημάρχου. Μπορείς να ξαναπάρεις το αξίωμα αυτό".

Ο Τοπάλ Οσμάν απάντησε χαμογελώντας στο Μουσταφά Κεμάλ: "Τι λέτε, πασά μου! Αυτό για μένα είναι παιχνιδάκι. Πρώτα ο Θεός, όσο εσείς μας στηρίζετε, είναι θέμα ημερών να αναλάβουμε τη δημαρχία της Κερασούντας".

Μουσταφά Κεμάλ: "Αφού έχεις την υποστήριξη του τουρκικού λαού, φτιάξε αμέσως την οργάνωσή σου, πάρε το αξίωμα του αρχηγού, ώστε η πόλη να βρίσκεται εμπράκτως υπό την κατοχή τη δική σου και των ανθρώπων σου. Αντί να φύγεις εσύ και να πάρεις τα βουνά, ας φύγουν οι Πόντιοι και οι Ρωμιοί. Με την πάροδο του χρόνου και μόλις θα έχουμε ενδείξεις ότι παρανομούν, θα τους καθαρίσουμε όλους".

Ο Τοπάλ Οσμάν μετά τη μακρά αυτή συνάντηση είπε στο Μουσταφά Κεμάλ σχετικά με αυτό το θέμα: "Μην ανησυχείτε καθόλου, πασά μου! Θα προσφέρω τέτοιο "θυμιάμα" στους Ρωμιούς του Πόντου, που θα πνιγούν σαν τις σφήκες στις σπηλιές".

Αγγελιοφόρος της Κυριακής 18 Μαΐου 2003

Αισιοδοξία ότι η Στέγη Πολιτισμού μπορεί να ολοκληρωθεί σε ένα χρόνο

Τράνεψε το σπίτι των Ποντίων στην Κοζάνη

✓ Ο προϋπολογισμός του έργου ξεπερνά τα τρία εκατομμύρια ευρώ

Το Χρήστου Βηττα

Ολοένα και περισσότερο ψηλώνει μέρα με τη μέρα η Στέγη Πολιτισμού του Ελληνικού Πόντου στην Κοζάνη.

Είναι ένα δημιουργήμα της Ευξείνου Λέσχης Κοζάνης, το οποίο ο πρόεδρος της Κώστας Σανίδης το αποκαλεί "Παρθενώνα του ποντιακού ελληνισμού". Ο θεμέλιος λίθος της Στέγης Πολιτισμού του Ελληνικού Πόντου τέθηκε στις 25 Μαΐου. Στο μικρό διάστημα που μεσολάβησε, το έργο προχώρησε με γοργούς ρυθμούς και ο πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης αισιοδοξεί ότι μπορεί να ολοκληρωθεί σε ένα χρόνο, εφόσον διασφαλιστεί η ροή της χρηματοδότησης. Θέτει μάλιστα το μεγαλειώδες στόχο της διεξαγωγής στην Κοζάνη και στο "Σπίτι των Ποντίων" του επόμενου παγκόσμιου ποντιακού συνεδρίου.

Πα το νέο απόκτημα, το οποίο θεωρεί στολίδι όλης της Κοζάνης, ο Κ. Σανίδης υπογράμμισε ότι "ήταν ένα όνειρο δεκαετιών, το οποίο παίρνει σάρκα και οστά". Πρόσθεσε ότι "θα βρουν στέγη τα διάφορα τμήματα της Ευξείνου Λέσχης Κοζάνης και των ποντιακών σωματείων του νομού, οι δραστηριότητες των οποίων δεν χωρούν στο υπάρχον κτίριο". Άλλωστε ο γενικότερος στόχος του σωματείου, σύμφωνα με τον πρόεδρο της Ευξείνου Λέσχης, "είναι η διατήρηση της ποντιακής ταυτότητας, της κουλτούρας, των ηθών και των εθίμων και της γλώσσας, για να μη χαθούν με μέσα στη λαίλαπα της παγκοσμιοποίησης.

Κυψέλη πολιτισμού

Τους τρεις ορόφους της Στέγης των Ποντίων, με στεγασμένο χώρο συνολικού εμβαδού 2.600 τ.μ. οι υπεύθυνοι της Ευξείνου Λέσχης Κοζάνης φιλοδοξούν να τους μετατρέψουν σε κυψέλη παραγωγής πολιτισμού. Προβλέπεται να διαμορφωθούν αμφιθέατρο και συνεδριακός χώρος, μουσείο, βιβλιοθήκη, αίθουσα πολλών χρήσεων, αίθουσα διδασκαλίας χορού, αίθουσα χορωδίας, στούντιο, αναψυκτήριο, πάρκιγκ αυτοκινήτων, ακόμη και εκκλησία στο εσωτερικό του κτιρίου. Οι παραπάνω χώροι είναι αρκετοί για να ξεδιπλώσουν τις καλλιτεχνικές τους ικανότητες η εκατονταμελής χορωδία της Ευξείνου Λέσχης, η οποία έχει στο ενεργητικό της πολλές παρουσίες σε εκδηλώσεις του εξωτερικού, το χορευτικό, που επίσης ταξίδεψε σχεδόν σε ολό τον κόσμο, και το θεατρικό τμήμα, το οποίο δίνει παραστάσεις σε όλη την Ελλάδα. Θα στεγάσει επίσης τις πολλαπλές δραστηριότητες όλων των ποντιακών σωματείων. Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 3.016.000 ευρώ. Σύμφωνα με τον Κ. Σανίδα δεν θα μπορούσε να γίνει πραγματικότητα χωρίς τη συνδρομή του πρώην νομάρχη Κοζάνης Πάσχου Μητλιάγκα, ο οποίος δημοπράτησε το έργο, του νυν νομάρχη Ιορδάνη Ανδρεάδη, ο οποίος ξεκίνησε την κατασκευή του και φροντίζει για τη συνεχή χρηματοδότηση, και του δημάρχου Κοζάνης Πάρι Κουκουλόπουλου, ο οποίος παραχώρησε το οικοπέδο.

Στο πλαίσιο της γενικότερης δράσης της Ευξείνου Λέσχης Κοζάνης, αξίζει να σημειωθεί μεταξύ άλλων η πρόσφατη διάλεξη της βυζαντινολόγου Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ με θέμα "Ο ελληνισμός του Πόντου", οι εκδηλώσεις "Ακρίτεια" στα τέλη Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και φυσικά οι ετήσιες εκδηλώσεις για τη γενοκτονία των Ποντίων στις 19 Μαΐου.

"Θεσσαλονίκη" 20-10-2003

Από την πρώτη εγκατάσταση των Ποντίων στη Βέροια

+Του Γιάννη Αλεξιάδη

Βρισκόμαστε στο έτος 1914. Οι πρώτοι πρόσφυγες στη Βέροια Πόντιοι και Θράκες. Και η εγκατάστασή τους στον Τουρκομαχαλά πάνω από την Καραχμέτ Ματζίρκα τον είπαν δηλαδή προσφυγικά (περιοχή γέφυρας που έμεινε η μόνη φυσικά ύστερα από τις πλημμύρες του 1935). Χωρίς καμία κρατική προστασία τότε, με τον τίμιο ιδιώτη κέρδιζαν το ψωμάκι τους. Ορισμένες οικογένειες εγκαταστάθηκαν τότε στο Τουρκοχώρι (σημερινή Πατρίδα) και Λοζίτο (σημερινό Τριπόταμο), από τότε η ρίζα Ποντίων στα δύο αυτά χωριά που μετά το 1923 πολλαπλασιάστηκαν με την εγκατάσταση και άλλων Ποντίων. Η μοίρα των πληθυσμών Μικρός Ασία, Πόντου, Ανατολικής Θράκης τους οδήγησε στη μητέρα Ελλάδα.

Η δόξα τώρα περπατεί στην Ιωνία 1919, όχι στα καμένα Ψαρρά, αλλά στα φωτεινά σημεία της Μικρός Ασίας, που ελευθερώνεται, και η Θράκη, και άνεμος ελευθερίας στον ηρωικό Πόντο. Και πάλιν η πίκρα στο πληθυσμό, συμφέροντα των μεγάλων (δεν είναι δική μου κρίση) και η αγανάκτηση και ο φόβος κυριαρχεί. Αύγουστος 1922 και κοπάδια Ελληνικών πληθυσμών Μικρός Ασίας και Πόντου καταφθάνουν στην Ανατολική Θράκη και εγκαθίστανται προσωρινά σε Σχολεία, παλιές Εκκλησίες, τζαμιά και σε όποιο χώρο είναι διαθέσιμος. Δόξα σοι ο Θεός σταθήκαμε...! Πόντιοι και Μικρασιάτες. Ουί Θράκες τους περιποιούνται όσο' μπορούν γιατί ξέρουν οι ίδιοι από προσφυγιά που, δοκίμασαν το 1914 και επανήλθαν στην Πατρίδα τους το 1919. Μαζί τους και υπολείμματα της Στρατιάς τους Βράγγελ που- διαλύθηκε στην Ουκρανία μετά την Ρωσική επανάσταση αλλά και υπολείμματα ελληνικών στρατευμάτων, όσοι απέμειναν ξεκομμένοι από τις Μονάδες τους του Α' Σώματος Στρατού, του Στρατηγού Νίδερ, που είχε σταλεί από την Ελλάδα κατ' εντολή των συμμάχων στη Ρωσία. Και αυτή η προσωρινή εγκατάσταση των Ποντίων και Θρακών στην Ανατολική Θράκη (προσωρινή) γιατί από Σεπτέμβριο του 1922 που είχε πλέον συντελεσθεί η αποχώρηση των ελληνικών στρατευμάτων από την Μικρά Ασία έμελλε οποί πλέον τώρα μαζί Θράκες, Πόντιοι και Μικρασιάτες (όσοι φυσικά εγκαταστάθηκαν προσωρινώς εκεί) να οδηγηθούν φέρδη - μίγδην προς τον Εβρον. Την Ανατολική Θράκη κατέλαβαν Γαλλικά και Αγγλικά τουρκομαχαλάς και κατοικούσαν και οικογένειες του Βλάχικου στοιχείο προχώρησαν και καινούριοι προσφυγές Θράκες και Πόντιοι σε Τούρκικα σπίτια (μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών 1924) έφθασαν και πρόσφυγες της Ανατολικής Ρωμυλίας (Βουλγαροπρόσφυγες) και δημιουργήθηκε πλέον ο συνοικισμός Προμηθέα για να φθάσει στο σημερινό πολιτισμένο περιβάλλον, το δημιουργικό. Και για την ιστορία της περιοχής αυτής πρέπει., να πούμε πως στην περιοχή αυτή και δίπλα στα τότε Εβραϊκά Νεκροταφεία είχαν εγκατασταθεί στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο Ρωσικά στρατεύματα' (Γάλλους είχε όπου σήμερα τα γραφεία του Β' Σώμ. Στρατού). Εκεί οι Ρώσοι στρατοπεδευμένοι είχαν κάνει ένα όμορφο .στρατόπεδο, εκκλησία σε καλοκαμωμένη παράγκα, μέχρι που ξέσπασε η επανάσταση στη Ρωσία και το τέλος του πολέμου και ευρέθησαν οι καλότατοι αυτοί άνθρωποι στα χέρια των συμμάχων, ταλαιπωρηθέντες αρκετά. Και μετά το 1923 ο Προμηθέας μεγάλωνε, και δημιουργείτο, όπως και ολόκληρη η Μακεδονία και η Ελλάδα γενικότερα. Ο τίμιος ιδιώτης Ποντίων, Μικρασιτών, Θρακών Ανατολικής Θράκης, Ανατολικής Ρωμυλίας, πότισε το έδαφος της καλής μας μάνας της Ελλάδας και έκανε αυτό το θαύμα το οποίο ζούμε σήμερα. Στάθηκε η Σουμελά, ο Γεώργιος Περιστερωτάς, Ιωάννης Βαζελών, Ελλάδα και Χρισός, γερά θεμέλια (αυτά προς δόξα μόνον των Ποντίων) συνεχίζουν την παράδοση, Ευξείνου Λέσχη και πολλά άλλα. Δεν ξέρουμε ποιες είναι οι βουλές του Θεού. Σημειώνω με θάρρος μία μικρή αλλά ζωντανή ιστορία από την πρώτη εγκατάσταση των Ποντίων, στη Βέροια και περιοχή, ζώσα, προσωπική ιστορία.

"ΛΑΟΣ" Κυριακάτικη ποντιακή σελίδα, 19-1-1992